

s čistimi rokami, prvaškim ovaduhom pa je pritisnila sodnija pečat laži in obrekovanja na čelo. „Narodni list“ se je 29. maja veselil, da se vrši še ena razprava. Radovedni smo, je-li bode ta jezuvitična dohtarska cunjia zdaj resnico poročala...

Veberič in Kegelj sta pri vsemu temu le slepo orodje prvaških mogotcev, ki se tudi pred zeljavanjem v krivo prisego ne strašijo. Zgornjoradgonska prvaška klika — na čelu župnik Kunc, ki je prinesel največjo gonjo v okraj, nadalje Terstenjak, Nemeč, Zemljic e compagna bella — je osramočena pred celim svetom!

Politični pregled.

Kaj dela državni zbor za kmete? „Bauern-Zeitung“ v Welsu piše: „Se pred par tedni so klerikalni poslanci sigurno izjavili: Srbska trgovinska pogodba se ne sme pod nobenim pogojem sprejeti. Raje naj pade naš poljedelski minister dr. Ebenhoch“. In zdaj? Zdaj je postalo tiho v klerikalnem časopisu. Klerikalni listi že izjavljajo, da mora vlada srbsko trgovinsko pogodbo dobiti. Vbogi kmetje! Ti naj vse verujejo, kar jim klerikalni listi priporočajo, pa če pridejo potem tudi na boben. Tiho je postalo tudi med poslanci. Komaj da se še semtertja kdo na kakem malem tihem shodu proti srbski pogodbi izjavi. Mi dvomimo, da bodejo klerikalni poslanci proti nje glasovali. Mi dvomimo, kajti vlada deluje zopet z sličnimi sredstvi kakor pri ogrski nagodbi. Takrat se je reklo, da se mora ogrsko nagodbo rešiti, ker bode potem pot prosta za velepotrebne gospodarske naloge. Kaj pa je polanska zbornica v tem oziru doslej storila? Dovolila je davke in rekrute, drugega nič!“ — Res je!

Avstrijski dolgovi. Skupni avstrijski državni dolg znaša 5.267 $\frac{1}{2}$ milijonov kron. Dolgovi avstrijskih dežel pa znašajo 4.559 $\frac{1}{2}$ milijonov kron. Avstrijci imamo torej blizu 10.000 milijonov dolga. Smo pač bogati in imamo vlado, ki zna gospodariti...

Deželni zbori. Po novejših poročilih prične štajerski deželni zbor v jeseni zborovati. Češki deželni zbor se skliče prvi teden v juliju na 3 dnevno zasedanje. Potem preneha do druge polovice septembra. Tudi moravski deželni zbor se skliče začetkom julija.

Poklonitev armade. 30. maja je prišlo k cesarju 600 generalov in vojaških deputacij onih regimentov, ki nosijo ime Franceta Jožefa. Poklonili so se svojemu vrhovnemu zapovedniku in mu izročili knjigo „Sechzig Jahre Wehrmacht“. Cesar je daroval svojim regimentom 15.000 K.

Slavnostni sprevod, ki ga priredijo avstrijski narodi sivolasemu svojemu vladarju ob priliki 60-letnega jubileja, bode obstojal iz raznih skupin, katere imajo predtaviti stare šege, običaje in noše posameznih kronovin. Štajerska bode imela v sprevodu 5 skupin, 150 oseb z 12 konji in 5 vozovi; Koroška 5 skupin, 250 oseb z 40 konji in 4 vozovi; Kranjska 4 skupine, 400 oseb, 40 konj in 10 vozov; Galicija 1000 oseb, 16 vozov in 150 konj. Vse te osebe se bodejo brezplačno na Dunaj pripeljale.

Vrnitev iz Amerike. Znano je, da se je zgodil v združenih državah severne Amerike gospodarski polom, vsled katerega je tisočero fabrik zaprlo vrata, milijoni ljudi pa so ostali brez kruha na cesti. Zdaj se pa poroča, da je tudi v južni Ameriki slabo. Tam zopet so požrešne kobilice napravile slabo letinjo. Izseljenci se vračajo iz Amerike. Od novega leta pa do 20. februarja se je vrnilo 99.132 oseb. Lani se je vrnilo v istem času le 27.635 oseb. V Ameriko je došlo v tem času letos samo 27.628, lani pa 70.672 izseljencev. Gospodarska kriza je vedno ednaka in pospešuje jo nezanesljivost na vsakem polju, volitve predsednika itd. Veliki kapitalisti seveda niso zadovoljni z pomanjšanjem izseljevanja. Oni hočejo imeti delavce v rezervi, da se delavske plače znižajo. Zato iščejo s svojimi agenti po celem svetu izseljence.

Vrane...

Bratski naš list, koroška „Bauern-Zeitung“ je prinesla v zadnji svoji številki zanimivi članek

„Die weissen Raben auf Tanzenberg“. Temu članku naj posnemamo sledeče:

„Pred stoletji so živeli po naših deželah v močnih gradovih roparski vitezi, ki so oropali mimoidoče trgovce, odpeljali kmetom živino, pohodili na svojih divjih lovih polja in paše, posiljevali kmetске žene in pretepavali kmete, ki so se prišli pritoževati. Duhovniki pa so pridigovali, da je to kazen za kmetске grehe. Šele pod vladno velikega ljudskega in kmetskega cesarja Jožefa II. se je vse temeljito spremenilo. Ta cesar je vkljub odločnemu odporu plemstva in farštra napravil kmete osebno proste in jim je olajšal usodo; del davkov, ki so jih morali doslej kmetje plačevati, je naložil namreč plemstvu in duhovništvu.

Danes se nam zdi, kakor da bi se hotelo v deželi zopet stare roparske gradove sezidati in zapričiti iz novega, čeprav z drugimi sredstvi, izkoriščanje kmetov. Ne ve se, od kje in zakaj so prišle bele vrane na Tanzenberg; klical jih ni nikdo. Nakupili so (ti menihi) takoj več kmetских posestev. Klerikalni poslanci so o tem seveda molčali, ker so jih povabili na obed. Najprve so rekli, da hočejo menihi zidati veliko cerkev in moliti za grehe drugih ljudi. Cesar Jožef II. je svoj čas rekel, da je to izgovor za lenobo in da bi naj menihi raje delali. Tako močni gospodje bi bili lahko izborni hlapi, katere bi naši kmetje pri današnjemu pomanjkanju poslov prav dobro rabili. Celi dan menda tudi ne molijo, kajti vedno se jih vidi v mesto voziti ali po deželi potovati. Mesto da bi sezidali cerkev, sezidali so raje veliko jedilno dvorano in in potem fabriko za konzerve.

Da postanejo menihi fabrikanti, to se pač ne sliši. Kje stoji to v evangeliju? Izveličar je bil ustanovitelj krščanstva, ne pa fabrik. Jezus ni imel toliko zemlje, da bi tja svojo glavo položil. Po odredbi revni, v rešnici pa bogati menihi pa postajajo veleposestniki in to s tem, da izbacijo domače kmete iz njih zemlje.

Ustanovili so po židovskem vzoru obrtniško veletrgovino z milostninami po deželi, kakor da bi ne bila za kmete stolina, če dovolj velika. Ko so prišli v Tanzenberg, delali so tako, kakor da bi hoteli le v samostanu živeti in kmetom le dobro storiti. Prinesli so tudi velikanske sodove vina, prodajali vino začetkom zela po ceni, darovali tudi marikateri liter; največ vina pa so seveda sami spili; obdržati pa niso hoteli vina. Njih lepo posestvo obteženo je z navideznimi hipotekami, tako da jim nitreba dohodninskega davka plačevati.

Komaj pa so se vgnezdili in postali pri prebivalstvu gorki, pričeli so svoje krtovo delo. Obračajo se ti politikujoči duhovni najprve do ženske. Posebno eden od njih, pater A. se razume na predpasnike in spodnje kikle. On hodi od ene kmetice do druge, vpraša je-li so otroci zdravi, kako gre materi sami in ako rava dobro z možem. Iz nejasnega odgovora žene čuti takoj, da ni vse v redu; takoj vpraša, ako je mož surov ter prične čez surove može psovati; tako pridobi ženo takoj za svoje namene.

V družinskem, domačem življenju se marsikaj zgodi, kar ni primerno za tuja ušesa in tuje oči. Nepoklicani naj bi se ne vmešavali v notranjo družinsko življenje, ne na prižnici, ne v spovednici in nikjer druge. Ali pater A. se vmešava, ker misli, kšeft napraviti. Kmet ima danes dosti vzroka, da je slabe volje. Morda ni živina zdrava ali vreme ni ugodno, ali pa ima jelo s posli, s sovražnim sosedom, ali pa naj plača visoke davke in stolnine. Potem pridajo dostikrat tajne bolečine, o katerih mož z ženo niti govoriti noče, — s kratko, kmet ne more delati vedno prijazno obličje; marsikdaj mora postati glasen in vpiti, z ljudmi in z živino. Vedno se ne more kmet sladko smejati, kakor častiti gospodje, katerim ni treba delati, temveč le — prebaviti.

Ali pater A. govori ženi na dolgo in široko o krščanskem družinskem življenju in meni: „Ljuba žena, kupite si vendar svetniško podobico; potem bo mož že zopet prijažen, taka podoba pomaga veliko (kar seveda ni res) in košta le eno krono“. Žena je praznoverna in kupi podobico za zadnjo krono. Ako nima krone, no potem proda puter, jajca, zelenjavo, kokoši, samo da dobi čudodelno podobico. Ta podobica seveda

ne more pomagati, z njo ne more kmet dene obresti v hranilnici plačati. Zato postala kmetova hrana slabša in kmet je le neprijazen.

Kmetica toži to patru A. Ta ve za nam: „Kupite še eno sliko, pri vami je ena malo“. To se tudi zgodi. Kmetice vržejo veliko denarja vun, brez da bi to mož vedel le podobico imajo v glavi. Mesto da bi odlo svoje lastne slabe navade, čakajo le praznovost na čudež podobice.

Kmetje, pazite na svoje ženske! Varujte jih pred vranami! Kmetje, držite svojo mož čast čisto in ne trpite jajce kukavice v svoji gnezdu!

Menihi trgujejo tudi z mašnjimi slikami vlečejo s tem kmetom denar iz žepa. Posebno na najrevnejše kmete v hribih se obračajo. V modernimi prodajalci odpustkov Duhovniki ne berejo nobene maše, brez da bi bila plačana. Okrajni sodnik in glavar tudi dobista za svoje uradne posle vsakokrat še posebno plačilo; zakaj zahtevajo duhovniki še posebno plačo za čitanje maše, zakaj prodajajo svoje odpustke? V katoliški deželi Bavarskije stolnina za davno odpravljenja, — zakaj ne pri nas? Župniki in menihi naj čitajo maše zastonj; saj imajo časa dovolj in za življenje imajo tudi dosti. V kloštrih se fino kuha in je vedno dovolj gostov. Kmetje gledajo nevoljno, kako lepo se zamore živeti od svetih podobic. Pri vsemu temu govorijo klerikalci vedno, da se kmetu tako slabo godi...

In višji duhovniki vejo to! Opat na Tanzenbergu, ki nosi pri svečani maši več zlata in srebra na trupu, nego ga more kmet v celem življenju pridelati, — opat na Tanzenbergu, katerega konji in vozovi so več vredni nego koda osleparjenega kmeta, katerega kosilo košta toliko, da bi od tega denarja ena kmetška družina lahko celi mesec živela, ta — duhovnik nabira pri tistih, katere bi moral v Božjem imenu obdariti.

Tako osrečujejo klerikalci ljudstvo, tako rešujejo kmeta. Ti ljudje pač pravijo: „Pustite mi moje in dajte mi svoje!“

Kmetje, pazite! Odpustki niso zato, da bi se jih prodajalo, oni naj se delijo zastonj, kakor je Izveličar zastonj napravil slepe vidne, bolane zdrave in mrtve žive...

Ako vas oblast ne varuje, varujte se sami! Varujte se brezsravnega beračenja! Kmetje zdaj vidite, kaj vas čaka, ako volite klerikalno! Potem morate le za duhovnike in menihe delati. Vi naj čakate na srečo na onem svetu, farji pa jo doživijo z vašim denarjem že na tem svetu“.

Dopisi.

SV. Barbara v Haložah. Zopet nekaj o župniku Vogrinu! Strašno ga boli in peče, ker nočejo Gruškovski odborniki vsi po njegovem receptu voliti v konkurenčni odbor. Da bode to lažje razumeli, dragi čitatelji „Stajerca“, vam omenimo skrb Vogrina in pritlikavega Rabuzeka, da sta morala kar en dan dvakrat pri enem posestniku v Gruškovcu pomagati z nasvetovanjem radi volitve v konkurenčni odbor; radi tega je omenil raz kancelijna, da bi bilo pod čast kristjana, kateri bi predručil svoje mišljenje. Ona je seveda znal, da bode Gruškovska občina že v tretjič volila ude v zgoraj omenjeni odbor; zatoraj je izrekel besede tudi glede kruljavah; ako bi prišel zdrav človek med takšne kruljave osebe, ne bode posnemal teh revežev, ampak bode ravno hodil med njimi. Ker pa ima cerkveni ključar Habičak široko skrivljene noge, mogoče od bežanja pred Juri Muro, smo si mislili radovedni poslušalci, da je radi njega vhod v zagred prepovedan drugim faranom. Zatoraj vam svetujemo, da znanprej svoji krasni Liziki zabranite ta pot, da ne pride z zgoraj omenjenim krivonogom v bližino. Na zadnje je celo omenil da bode ob priložnosti vse tiste posestnike očitno iz kancelijna imenoval, kateri ne bojo prinesli nazaj listkov za velikonočno spoved; ali mi dobro znamo, da njemu ni toliko za listke, temveč za denarje, katere dobi ob tej priliki. Mogoče bode s tem plačal pot svoji krasni Liziki, katera je morala zadnjo nedeljo maja

st zapato pa je e še bolj nasvet: a preo tako vedel; odložile verako

arujte moško vojem

mi in sebnio V un covi

la bi po po po jajo 3 a v ihi do- rih tje od ri-

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

a- n n

nalno knjigo za listke za njim v zakristijo. Sedaj odpravljate organista in hočete tega nastaviti radi lepih dohodkov. Kar se karanov tiče, vam javimo, da nimate od nas ničesar obljubovati. Kdor ga nastavlja, sam plača! Ako pa se hočete poboljšati, sagotovimo, da bomo na vse pozabili in pri miru pustili! — Blizovas.

Sv. Lovrenc sl. g. Naš klerikalni župan Horvat nima toliko sramote v sebi, da bi se odločil od županskega stolca. Nasprotno, mož pa celo še javno nastopati, kakor da bi bil poštenjši človek na svetu. Binkoštni ponedeljek imeli naši veterani neko tombolo. Poštenjak Horvat je „hauptmann“ in je skakal okoli ter vesel, kakor mladi, nedolžni fantek. Menda se je pozabil svojo sramoto, pozabil tudi veliko sramoto, ki jo je nam faranom napravil. Mi smo mu dokladi, da debeluhar pa je delal z župniškimi denarji, kakor da bi bili njegova last. Človek, kateremu se je kaj takega dokazalo, ne skriva, temveč se upa še javno nastopati kot petelin na gnoju. Mi veteranci, ki smo služili pošteno c. k. vojaštvo, mi ne moremo biti zadovoljni z načelnikom, ki ima umazane prste! Ako debeli Horvat ne odloži kmalu vse svoje častne posle, v prvi vrsti županski stolec in župniško mesto v veteranskem društvu, zaročali bomo drugega. Naš „hauptmann“ in naš župan mora biti poštenjak! Horvat — ali razumeti? Mi dobro vemo, da si se tudi šolaki denar izposodil in zahtevamo, da se tudi šolaki računni pregledajo. Ali je to dosti? Ako ne odstopi ta možakar, povedali bomo še kaj. Ti, dragi „Štajerc“, nam pa pomagaj v borbi proti prvaškimi klerikalcem!

Iz Ljutomer. Na Binkoštni ponedeljek smo imeli v Ljutomerški slovenski klerikalci in drugi veliki shod, katerega se je vdeležilo precejšno število fantov kmetov, študentov in otrok. Na čast temu shodu okinčali so nekateri klerikalci, seveda tudi okrajna posojilnica, svoje kote sta tudi načelnik posojilnice in sokol Ljudevit Babnik kateri je še le sedaj pokazal barvo ker mu gre za kruh, in znani Hrabroslav Vrabelj, bivši Slovenec potem Nemec in sedaj klerikalček. Radovedni smo, kako se bosta ta dva gospeka obnašala ob priliki sokolake veselice. **Liberalci.**

Dobje pri Planini. Naši katoliški poštenjaki so nadrali v „Lažnjivem Gospodarju“ nekaj prismojenosti, na katere jim hočemo odgovoriti. Prerokujemo, kaj bo ta ali oni pri prihodnjih „morebitnih“ volitvah govorili. Za naprej ve le sam Bog, ne pa tudi Tonček, Vurkelc in Ljuboslav. Ko bi ti ljudje naprej kaj vedeli, bi ne bili toliko lažnjivih tožb skovali, stroške plačevali, najbrž tudi ričet jedli, kar pa bomo prihodnjič natančneje poročali, jezike stegali in na voglih za odpuščanje prosili itd. Mi pa vemo le toliko naprej, da nove volitve niso samo morebitne ampak gotove, ker je bila župnikova noroglavost večja ko cesarski paragrafi. Drugo pa ne vemo nič naprej, zato pa bomo rajši povedali, kar je že bilo in da Tonček ne bo mogel zopet reči, da pišemo zmiraj eno, pa mu bomo spet z novim postregli. Fajmoštrovi agenti so pred volitvami govorili, kdor nam bo dal več piti, a tistim pa bomo volili. Že iz tega se dobro vidi, kako lepo župnik svoje ljudi uči in kak lep izgled jim daje. In res! Napili so se na dan volitve župnikovi agenti tako šnopca za bogljaj, da so po štirih proti domu kocabali. Župnik je na dan sv. Stefana govoril s prižnice, da so pijanci hudičevi mučenci ali na dan volitve pa je imel Vurkelc tako spoštovanje in usmiljenje do teh hudičevih mučencev, da je enega za roko peljal domu in ga po cesti pobizal. Seveda, ti ljudje so se napili katoliškega šnopca in so po cesti kapali za katoliško stvar, so bili torej katoliški mučenci. Kmalu bomo imeli v Dobjem nove svetnike, ki bodo s pomočjo farškega šnopca čudeže delali. Zdaj pa naj župnik pove, kdo je sodrga; ali morebiti tisti, ki so trezni in z dobrim namenom glasovali za blagor občine, ali pa tisti, ki jim je šele šnopa povedal koga imajo voliti? Veak pameten človek pa iz tega tudi izprevidi, da se župnik ne poteguje za dobro stvar, ampak za slabo, ker se človek le takrat korajše napije, če hoče kaj slabega storiti, da s pijačo vest

zamori. O tistih verskih resnicah, ki so bile pred sodnijo in za katere ve tudi „slavni“ deželni šolski svet (Vurkelčovi ljudje še ne znajo naslovov pisati) pa bomo še govorili, naj bo komu prav ali ne. Da pa Vurkelc in Tonček nova šola ni po volji, to tudi vemo. Vurkelc bi bil rajši imel svinjake, Tonček pa že ve zakaj mora biti hud. Nekoč pa je prišel nek šolar k njemu v štacuno in je nekaj malega kupil ter dal dvajsetico. Tonček mu je dal 5 krajcarjev premalo vnu. Ko šolar zahteva še 5 krajc., ozmerja ga ta veletrgovec s sleparjem in ga izžene na cesto ter tam sramoti. Sodnija je sicer rekla, da šolar še nima časti, in zato je bil Tonček oproščen; denarja pa še sedaj ni nazaj dal. Taka štacuna se slabo priporoča. Da pa tudi od daga Tonček z županom Tintarjem vred nič ne razumeta, se vidi iz tega, ker pošiljata denar tistemu, ki ga nima pravica pobirati in ga zato dobiva nazaj z naročilom, naj ga tja pošleta, kamor spada. Ali še župan Tomaž ne ve, kaj je bilo pred par leti, ko je moral dac debelo plačevati? Točil bi vsak hudič, plačal pa nič. Kakor se sliši, je župan dva gostilničarja kaznoval, ker sta imela luč čez deseto uro. Ali zapomni si naj, da velja pravica za vse in naj ne bo hud, da bo moral kaznovati tudi farške podrepnike. Oko za oko, zob za zob. Pa bodite pozdravljeni in še pišite kaj; mi še bomo!

Iz okraja Krško. Grozna nesreča prigodila se je dne 5/6. t. l. pri Martinu Salmič na Vrže pri Raki, sod. okr. Krško. Stariši so zaprli otroke v hišo, eden punčka stara 6 let, drug 2. Kmalu nato je bila slamnata streha v plamenih. Ker je tam bolj samotni kraj, ni bilo pomoči otrokom, čeravno se čuje govor, da je deklica prosila pomoči. Oče in mati sta bila ne daleč od goreče hiše, ali v klub temu si nista popolnoma nič rešila, tudi svinje so žive zgorele. Nesrečni stariši bojo dajali težak odgovor pred sodiščem. Vbogi stariši!

Iz Polenšaka. Prav lepo te prosimo, dragi „Štajerc“, potegni vendar s svojo krtačo po našem Glavniku, mežnarju in organistu, katerega je veter prinesel iz Hajdine k nam. Ker že dolgo nismo nič poročali o njem, zato si dovolimo danes par besed o tem strastnem klerikalnem agitatorju, ki hoče ves Polenšak komandirati. Ko je to človeče k nam prišlo, si je prineslo klavir v cerkev in je celo faro učilo peti, rekoč: „zdaj bomo pa vsi peli, ne samo nekateri“. A, to je minulo in sedaj ne sme nikdo več v cerkvi peti. Ko so enkrat začeli pred sv. mašo v cerkvi peti in so bili že njegovi perci na koru, so ti goraj pomagali onim spodaj peti, tedaj je priletel Lojzek vez razvnet na kor, rekoč: „nikdo ne sme pomagati; kaj bi to bilo, če bi vsak pel?“ Potem pa, alo hop na orglje, da so v polnih glasih zabučale, kakor bi se hotele raztrgati in da so morali ljudje po cerkvi takoj utihniti. Ali ni to nevošljivost? In to se vselej ponavlja, če kdo v cerkvi začne peti. Grozil se je celo, da bo tiste oklofntal v cerkvi, kateri spodaj začnejo peti. Rekel je, da ima to pravico. Toda mežnarček, ta postava še ni bila in ne bo nikdar, razum čje jo ti spišes in Benkov Tonček pa župnik potrđita, tedaj bo gotovo za naš Polenšak veljavna. Potem tudi on svoje pevce tako dolgo uči vsako nedeljo, da je deklek strah, ko grejo domov in da jih morajo potem fantje spremljati domov. To so „Marijini družbenice“, da jih je vesleje videti. Torej mežnar, če hoče še dalje na Polenšak kruh jesti, drži se teh pravil: 1. Ne glej tako jezno, ko hodiš po cerkvi gor in dol. 2. Spusti pevce prej domov, da ti ne bosta mesto ene pevke dve, ali dva pela, kakor se ti je to pred dvema letoma zgodilo in pazi posebno na „Marijine družbenice“. 3. V cerkvi poj le take pesmi, ki so od duhovske oblasti potrjene. Tvoje poezije le ti zase brani. 4. Župniku za god zapoj letos pod farovskim oknom, ne pa med sv. mašo v cerkvi, ker se župnik ni svetnik in menda tudi ne bo, če bo z vdomami tako ravnal, kakor je z Uršo Segula. 5. Pusti, naj tudi drugi pojejo in ne bodi nevošljiv Bogu časti, ljudem pa veselja, da bi kako lepo pesen čuli, ker trojih melodij smo do ušes sili. Če pa nas ne boš ubogal, poyemo ti prihodnjič nekaj, da boš nas še bolj jezno gledal, kakor zdaj. Vam pevcem pa kličemo: „Le arčno naprej!“ **Opazovalec.**

Sladka gora. (V znamenju veka.) Človeško sočutje nam velevala, da tudi političnega nasprotnika omilujemo, ako pade v nesrečo in to naj nas naprednjake, tako zloglasne „Štajercijance“, vedno odlikuje nasproti našim škodočelnim hinavskim klerikalcem. Valed tega pa smo se tudi zdržali o nesreči g. župnika kaj poročati, nasprotno izražamo naše resnično sožalje in želimo le, da ga ta prst božji v vsakem obziru sprebrne in da kadar zopet ozdravi, postane v resnici dušni pastir svojih ovac ter opusti vso klerikalno gonjo in druge prismodije. Potem bo gotovo spoštovanje užival tudi v naših vrstah. Pa sedaj nekaj drugega. Znano še bode cenjbralcem, da je g. župnik vprižoril trikratno igro Sv. Neže, akoravno mu je glavarstvo to pod strogo kaznijo prepovedalo, dokler ne predloži „Teketbuch“. V „Štajercu“ smo na to zahtevali, da glavarstvo tudi proti župniku zažugano kazeno uredniči, in uspeh tega je bil, da ga je sl. okr. glavarstvo na 100 kron v prid naše ubožne kase kaznovalo. G. župnik pa se je nato ponižal teko daleč, da se je obrnil na c. kr. namestniho v „nemški Gradec“ in glej, v znamenju zdajnega veka se mu je cela kazna popustila. To je naravnost škandal; če ubogi kmet pelje po okr. cesti voz gnoja na njivo in slučajno pozabi predpisano tablico na voz obesiti, če ima potni list (Viehpass) le najmanjšo napako, če pozabi črnovojni vojak ali „Landsturmer“ iti na pravi dan na „kontroversamlungo“, gonijo kmeta žandarji mogoče celo oklenjenega in gospodi na glavarstvu odrihajo z nogami ob tla, ako se hoče revni kmetič opravičiti in neusmiljeno ga kasnujejo — bogati župnik pa sme naravnost proti zažugani kazni ravnati in njemu se da „ekstraburst“, njemu se kazni šenka! Tako sedaj vendar vemo, zakaj smo volili poslanca dr. Korošca. Podpore po toči nam vbogim kmetom ni privoščil, pač pa se potegne za župnika, da mu izprosi pomiloščenje res zaslužene kazni. In za tako državo plačujemo mi davke in prisežemo celo življenje žrtvovati, če bo treba...

Sv. Jakob v Rožu. Predragi „Štajerc“! Se enkrat ti hočem naznaniti od „računskih napak“, ki so se zgodile pri nas v Sv. Jakobu v Rožu. Takrat, ko so pripravili vrata za vhod škofa, ki so bile čez noč raztrgane in se je potem Ražun na prižnici tako razdril, da to je „Štajerc“ naredil, naredili so to najboljši Ražunovi prijatelji. Pa zakaj? Ker iščejo priliko, da bi se mogli iz vseh teh napak izvleči, ker jim ni za prenašati. Potem so pa mialili, „Štajerca“ v blato potlačiti; ali „Štajerc“ je še zmerom naš list in jaz za gotovo vem, da se bo še bolj razširil, zakaj prepričan je vsak, da sovraži laži in krivico in ljubi resnico. Če bi se župnik Ražun iz prižnice doli na glavo postavil, mi vendar „Štajerca“ ne bomo zapustili, pa naj ga naš političkoji Ražun in njegovi prijatelji še tako sovražijo in obrekujejo. Ali Ražun, modro bi bilo, da bi ti mesto klerikalnega prvaštva božjih zapovedi učil; saj vemo, da jih nobeden tvojih znancev ne zna; ko bi jih znali, bi se po njih ravnali. Ražun, če vam pa ni všeč, pa morate k sodniji; tam se bo povedalo po imenu, kdo je vrata razdjal, zakaj ni bil eden ali dva, so bili trije.

Iz Crne. Oglasim se še enkrat, kajti že zopet potrebujemo tvoje krtače, kakor lačen človek kruha. Znano ti je namreč, dragi „Štajerc“, s kakšnimi ničvrednimi „igrami“ prvaški klerikalci razvedrujejo ljudstvo. Črna vas si mora to v čast šteti, da so bili Globaški igralce že v tretjič v Crni. Privikar 22., 23/2., potem 4. in 5/4. in zopet 23 in 24/5. Vsakokrat pa so pač skorej vso noč „devištro“ igrali, gotovo v ta namen, da bi pač naše „device“ boljše ohranile sveto čistost in nedolžnost... Na naše device je napravilo to tako mogočen vtisk, da imajo letos večinoma vse napete — trebuhe... V farni cerkvi pri velikem oltarju je na steni velik zvon, s katerim bi se imelo v velikih praznikih pri slovesnih mašah zvoniti. To se v cerkvi ne zgodi. Ali kadar igralci pridejo „Devištro“ igrati, ej takrat ga pa z železjem vred iztrgajo iz zida cerkvene stene, kar so eni farmani na svoje oči videli. Torej, prvaki, kam jadržate, kam se peljete, da je vam več za igro kakor pa da bi se v čast božjo zvonec rabil, da se namreč rabi le v vaše stranske namene? Ako hočejo prvaki igrati,

naj si pa kupijo svoj zvonec. Nadalje omenim tudi od naših prvaških fantalinov, ki imajo še mleko med zobmi, ki se pa nosijo in štimajo kakor bi bili že čelo črnsko vas kupili in si dovoljijo ob nedeljah z drugimi poštenimi ljudmi norce delati in vsa črna ceniti, koliko bi bil v njih očesah vreden. Torej, vi farizejaki hinavci, izderite bruno iz svojega očesa, potem šele glejte, da izderete pezdri iz očesa svojega bližnjega. Za danes dovolj! Gradiva ne zmanjka ako bi hoteli vsako stvar na heli dan postaviti... Takšni ste črnihi? Kar je cerkvena lastnina naj ostane v cerkvi ne pa ta bi se po krčmah v kakšne druge namene posojevalo. Ako ravno nisem domačja v tem kraju, vendar se mi zdi takšno postopanje teh prvaških smrklinov naravnost ostdno in kaznivo. Ti pa, občinsko predstojništvo, pazi na to in odstrani škandale!

„Najboljše in najzdatnejše pridobitve so bile vedno duševne. Dajmo svojemu ljudstvu nekaj, kar mu nikdo drugi ne more dati: plemenito prostost in sigurnost osebe, razumu primerno pravico, duševno visokost in pravno moč“.

Heinrich Wastian.

Kranjska oholost, pa štajerska servilnost.

(Iz krogov slovenskih pisateljev.)

Mnogi, da rekel bi vsi slovenski listi, klerikalni, kakor napredni, nimajo za »Štajerca« drugih besed, kakor psovke in groje in one ljudi, ki ga čitajo, smatrajo nekako že za nedostojne, da bi človek občeval z njimi, češ, da »Štajerc« piše same hujškarije in laži. Da, v središču srečnje »Slovenec« se je osnoval že celo »Novi slovenski Štajerc«, ki hoče braniti celo slovensko krajino pred navalom tujcev, a to pa seveda s tem, da imenuje dostikrat belo to, kar je v resnici črno, da poje slavospev svojim pristašem in jih povzdiguje v devoto nebo, zanikuje pa mnoge očitne zasluge oseb, ki radi svoje vesti ne trobijo v njega rog. Ker pa je »Štajerc« le ogle dal o razne vrste lopovov in capinov in ker se po izreku Nik. Gogolja ne gre človeku hudovati nad ogledalom, ako ima lice grdo, radi tega je »Štajerc« primoran javno naštetiti tem vstvariteljem »Slovenec« in ob enem kakor pravijo, »velike slovanske federacije« nekaj prav resnih besed, da si jih zapomnijo za zmerom in tako spoznajo vsi, koliko je vsaj glede štajerskih Slovencev vredno kranjsko figamstvo.

Poglejmo nekoliko nazaj v leta narodne sprobaje. Prvi slovenski tabor se je vršil v Ljutomeru, drugi v Žalcu in preteklo je precej časa, predno so se ganili Kranjci. Prvi slovenski dnevnik »Slov. Narod« je bil osnovan v Mariboru ter se je, dokler je bil tiskan v tem mestu, krepko potegoval za pravice Slovencev, ko pa se je preselil v Ljubljano, doprinalaši so uredniki in trudniki v njem takšne vratolomne skoke, da so si drznili v imenu napredka krstiti celo poglavarja sv. cerkve rimskega papeža z »izvrškom človeštva«. V očigled takšne pisave ni moglo biti drugače, moral je biti osnovan drugi slovenski časopis in pojavil se je »Slovenec« iz početka kot nežnatan list, ki pa se je razvil v dnevnik. Dokler je bil majhen, bil je pravičen tudi do Štajercev, ko je pa postal večji, postal je tudi ohol in njegovo praviloljubje je sedaj že tudi splošno znano. Človeku se zdi, kakor da bi bili na Kranjskem požgali že vse katekizme, vse sv. evangelije. — Toda še več. Kdo je bil osnoval »Slovensko Matico«? Zgodovina nam pove, da se je bilo zbralo kakih 40 slovenskih rodoljubov v mariborski čitalnici, ki so položili temelj za osnovo »Matičice Slovenske«, ki se je sicer potem porodila v Ljubljani. Bila je podpirana in negovana na vso moč od Slovencev bivajočih na Štajerskem. Da se jim vkaže nekoliko hvaležno za težak svoj porod, je naumila, da hoče izdati potrebno in velepomembno delo »Slovenski Štajerc«. Izdala je res I. in III. zvezek, toda drugi je baje zgorel v ognju, četrtega pa, ko je natisnila že par pol, niti ni hotela izdati, ker bi bilo zoper njeno čast, ko bi morala v tem delu izreči zaslužen priznanje slov. pisateljem, bivajočim na Štajerskem. In pisatelj g. prof. Macun, ako ni hotel svoje, že naročene zgodovine književnosti štajerskih Slovencev sežgati, moral je izdati na lastne stroške, da je vendar slovensko-slovenski svet spoznal, da tudi na Štajerskem tjiš je kak talent, ne pa samo na Kranjskem, kar bi bili gospodje pri »Matičici« najraje utajili. Kaj je potem učinil odbor »Matičice Slov.« z izdelkom pisatelja Podravskega? Na Kranjskem bivajoč župnik č. g. Marešič, mi je dopisal v prevod romian H. Sienkiewicza »Z ognjem in mečem« in mu svetlo obljubil, da hoče rokopis opiliti ter mu poiskati založnika. Štajerc-tepec je delal, delal in ko je bil pred gotov, ga je poslal delodajalcu, ki ga je tebi nič, meni nič zanesel »Matičici«. Kmalu na to se je čitalo v časopisih, da izide to delo v založbi »Matičice Slovenske«. Ko pa pride ta oglas pred oči drugemu prelagatelju te povesti, ki je bil slučajno Kranjec, prinese tudi on že

»post festum« svoj rokopis Matiči in odbor je res našel dlako v jajcu, da je prvega odstranil, drugo »kolobocijo« pa odobril. A vse to iz same krščanske ljubezni do slovenskega pisatelja, bivajočega na Štajerskem. In kaj potem? Ker drugih odličnih mož, ki bi pa zasloveli po svoji darežljivosti do revežev, ali do slov. naroda, ni bilo, hoteli so proslaviti katerega od svojih rojakov; postavili so bronast spomenik Vodniku, ki je sicer prišel pri vladi v zamero, ker je proslavljal glede narodnosti Slovencev pravične Francoze, Slovenski narod na Štirimskem ni imel nič zoper to; toda poznej so jeli nabirati in so tudi nabirali zdato svoto, pravijo 75.000 kron, da so postavili bronast spomenik pesniku Prešernu, ki je očital genijalnemu Stanku Vrazu, da je »slovenski uskok« in da »lakota slave blaga vleče pisarja drugega«. Oni, ki se je znal tako izraziti o pravem Slovancu po duhu in krvi, je bil postavil drag spomenik, medtem ko je bil očital poprej svojemu tovarišu pohlep po denarju! To je učinil oni Prešern, o katerem so pisali Rusi, da je s svojo pesnijo »Prebrisano dekle« napisal nekaj tako pohujšljivega, da se to celo mladini v roke dati ne bi smelo. Ker pa je pisal tudi par drugih velepomembnih pesnij, kakor: »Ko brez miru krog divjam«, »Krst pri Savici«, »Oj Vrba, draga vas domača« in pa sonet »Memento mori«, torej Slovenci na Štirimskem niso imeli nič zoper to, da se mu postavi spomenik, marveč so se še nekateri sami udeležili odkritja tega spomenika. Saj pravi nek stari rek: »De mortuis nil nisi bene«, torej ga bo za to, kar ni bilo prav, sodel Bog. Končno pa si domišljujejo brihtni Kranjci še nekaj drugega. Ker drugih odličnjakov ni baš pri roki, naumijo, da hočejo postaviti spomenik največjemu svetcu 15. stoletja prvemu razširitelju lutrovstva med Slovence, Primožu Trubarju. In da bo krona tega bristroumja še bolj svetla, podajo se še nekateri odlični možje na pot k bratom Slovanom ter jih ponižno lepo povabijo, naj pridejo ali že koncem tega meseca, ali pa meseca septembra na Slovensko, proslavljat odkritje spomenika, postavljenega od »Slovenec« v proslavo »protestanta« Trubarja. Večjega »testimonium paupertatis« si res Kranjci — oni ki to delajo in oni ki k temu molče — niso mogli podpisati. — Povedati smo s tem le nekaj kranjskih kozlov in zato: Strahovalcev in figamžev smo štajerski Slovenci že siti do grla. Punctum!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
„Važnejše nego vsi državno-politični ukrepi in diplomatični sklepi je za obstanek države zagotovljeni obstoj kmetijstva“.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Novice.

Krmetška zveza, kje si? Pred meseci in tedni je ropotalo farško časopisje, da je bila groza. Mislii smo, da bodejo Korosec, Grafenauer, Benkovič in vsa ta čedna gospoda ministre kar dejansko napadli, ker se je govorilo o že sprejeti trgovinski pogodbi z Ogrsko. Minulo je par tednov in klerikalni listi so že tihi postali. Čudno! Kar je bilo preje slabo, to vendar čez noč ne more dobro postati? Ako sem bil pred tednom nasprotnik uvoza okužene srbske živine, potem vendar danes ne morem menjati svojega prepričanja. No, — pri klerikalnih izdajalcih je vse mogoče! Pri državno-zbornskih volitvah so tudi kričali, da bodejo proti avstro-ogrski nagodbi glasovali. Ali ko jim je Lueger palico pokazal, poskrili so se. Podobni so poslanci tistemu možakarju, ki beži pred ženo pod mizo, potem pa vpije: »Gospodar v hiši sem jaz!«... Torej, klerikalni izdajalci, v n z barvo! Kaj je z vami? Ali ste prijatelji srbskih volov? Ali ste pozabili svoje medene obljube? Ali je bilo vse le pesek v oči? Lažikrmetška zveza, na dan!

Slovenski judje! Hvala Bogu, zdaj imamo tudi že prvaške judje. Imeli smo jih sicer že preje, ali ti so bili krščeni in ne rezani in so bili najboljše kristjani na — jeziku. Največ pravkov je seveda takih, da so na jeziku kristjani, v svoj žep judi, pri babah pa turčini... Ali nazaj k stvarim: Ljubljanski listi poročajo, da so židovski brati Moskovič darovali 10 K za sokolski dom. Torej — prvaški liberalizem ima zaslobo in oporo pri raznih Mojzesih, Davidih in Absalonih... Dober tek!

Nemška šolska družba (Deutscher Schulverein) je imela v Binkoštih svoj glavni shod v Celovcu. Naše prepričanje je, da so nemške šole velikanska potreba za spodnje-štajersko in korosko ljudstvo. Zato tudi pozdravljamo delo te šolske družbe prav iz arca! »Schulverein« ima doslej čez 120.000 članov po celi državi. Na zboru je bilo zastopanih 481 podružnic z 63.641 glasovi in 668 delegatov z 1.523 glasovi. Celovške članice so darovale v pozdrav 1.000 K. Iz poročila je posneti, da je darovala dunajska občina družbi 10.000 K, nadalje g. Rohmann

v Bludovich 300 000 K. Skupni dohodki nad 170 so znašali l. 1907 636 473 kron. Za Štajerske osrednje je »Schulverein« največ žrtvoval. Ustanovila pove nam dva novi šoli, prvo v Hrastniku in drugo za kmeta, Velenju. V Ljutomerju je otvoril novi otokanje. Končno vrtce. S pomočjo »Schulvereina« so dobili tajnik zat v Slov. Bistrici novo nemško šolo. Podpirajo po mogoče je nadalje tudi nemško šolo na Pragerhaju, pred Mesto Celje je dobilo v šolske namene 90.000 K. Posestnik Za sv. Lenart v slov. gor. se je za prvi hip pomočjo dre rovalo 30.000 K. Istotako dobi šola v Temah je bil pri Mariboru lepo podporo. Ednako se je pa dela v piralo šolstvo na Koroskem in v drugih delih Dolenig Po glavnem shodu se je vršil izlet v Rakej sprejela. dolino.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Spoved in »Štajerc«. Posestnik v Samcu govori ži Alojz Segula je prišel pred kratkem k av. la bi podro mažu, da bi prišel eden duhovnikov njegovih je t mati apovedati. Mož je naletel slabo. Kaplan kiti, o hli dehan at ga takoj napadla, češ da bere »Štajerc« p jerca«. Prvič kaplana kakor dehan ta prav zasun fosfo ne briga, kaj čitajo državljani, ki plačujejo školskih g šteno svoje davke, od katerih živijo i politične z čil joči farji. Kmet ne gleda nikdar farjem na prajo po lau kaj do oni berejo, čeprav se nahaja v farji. Segula veliko več neprimernega čitiva nego v kmetijskih ob nišah. Drugič je presneto malo krščanstva zmanjanje takem postopanju. Ako hočejo duhovniki apove il je več dovati le tiste petoliznike, ki ne znajo za nlaškega misliti in so zato pristajali klerikalne stranke, — sami pre no, potem naj tudi klerikalci sami duhovniki njeno, d plačujejo. Dokler pa plačujemo vsi duhovniki apisov c toliko časa morajo biti vsem na razpolo v lepom g. obdo Pa — amen!

Post... Nekaj čudnega se nam poroča i ko bi ne poznali poročevalca, bi temu skoraj in verovali. Dne 3. junija se je blagoslovila in vre nova cerkev v Teharjih pri Celju. V nedeljo pred Štajera blagoslovljenjem pa je duhovnik raz lice oza nil, da se morajo farani — postiti, da apri mejo vredneje knezoskofa dr. Napotnika. Ta se pač že vse neha! Mi vemo iz popolnoma n nealjvih virov, da se škof čez to pridigo san jezi. Naj se za škofov prihod tisti debeluhaj postijo, ki vedno toliko jedo, da so vsak dan bolj debeli. Ali od ljudstva zahtevati, da se n radi škofovega prihoda posti, to je preveč. Ra je, da je Mojzes staro-testamentske judje prišli da se postijo. Niso smeli svinjakega mesa jesti, kajti v vročih južnih deželah se kmalu pokvari in postane zdravju škodljivo. Ali — danes se razmere vendar vse drugačne! Mi ne živimo v jutranji deželi, mi pa tudi ne moremo jesti dra gih postnih rib, kakor klerikalci. S cer pa je naš škof Napotnik pravi duhovnik, pred katerim treba klobuk sneti. Ali — postimo se za Boga in ne za — ljudi. Zato ima dr. Napotnik prav, da se jezi nad tistimi svojimi duhovniki, ki hočejo ljudstvo poneumiti in mu škodovati. Klerikalci in klerikalni farji naj se sami postijo. Potem ne bodejo imeli tako debelih trebušov kakor jih imajo danes...

Ustanovni shod kmetijske podružnice v Mestinj. Po trdnopolnim pripravljalnem delu ustanovila se je na Križovo v Mestinj kmetijska podružnica. V imenu pripravljalnega odbora pozdravil je kmetovalec Drogenig iz Kačjega dola vse navzoče in še posebej gen. tajnika F. Javana ter pot. učitelja J. Belle. Na to je na kratko povedal, zakaj da se snuje v Mestinj kmet. podružnica in katere naloge čakajo novi odbor. Končno je izjavil, da ker je že podpredsednik podružnice v Rogaški Slatini, ne more tudi v tej podružnici kot odbornik delovati, pač pa zagotovi kot navadni ud rad sodelovati in po možnosti pomagati. Nato preide na dnevni red in naznani prvo točko istega: volitev novega predsednika in odbora. G. župnik Gomilšek vzame besedo in želi, da se njegovi udje pred volitvijo sprejmejo, na kar se precej živahna debata prične. Vsestransko priznanje se sliši, ko kmet Drogenig izjavi, da med kmeti ni in ne sme biti strankarstva, ja da je to za kmeta pogubonosno. Končno se je v splošno zadovoljnost izvolil kmet Stefan Jukret kot predsednik, J. Kidrič stareji kot podpredsednik, Juri Kolar blagajnik in župnik Gomilšek kot tajnik, razen teh pa je še vsaka občina po zapnikih zastopana. Po končani volitvi sprejeli so se še novi udje, tako da podružnica šteje

*) Objavljamo ta dopis vkljub temu, da ne spada v okvirje našega lista. Dokazati hočemo z njim le dejstvo, da kriči naduto pravišvo po visokih solah in vsem mogočem, svoje lastne redke pisatelje pa zlorablja in pušča poginuti v blatu. To naj boči »kultura«? Morda — pri kanibalih!